

การก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศึกษาเปรียบเทียบก่อนและหลังเหตุการณ์ 911

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วยประเทศที่นับถือศาสนาหลากหลายแตกต่างกันทั้งพุทธ คริสต์ อิสลาม ขงจื้อ เป็นต้น ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีประชากรในภูมิภาคนี้มากที่สุดและประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีประชากรนับถือศาสนาอิสลามมากที่สุดในโลก รองลงมาคือ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน และชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากพื้นฐานดังกล่าวส่งผลให้ปรากฏการณ์การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในภูมิภาคนี้ในปัจจุบันมักปรากฏข่าวว่าเกิดจากกลุ่มจารีตนิยมมุสลิมหัวรุนแรงที่มีวัตถุประสงค์ต้องการทำลายอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาและรัฐบาลนิยมตะวันตกในภูมิภาค และมีการเชื่อมโยงกับกลุ่มก่อการร้ายในตะวันออกกลาง ซึ่งแต่เดิมนั้นการก่อการร้ายในภูมิภาคนี้ มักมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองในเรื่องของการปลดปล่อยดินแดนและการเรียกร้องเอกราชของกลุ่มคนที่มีพื้นฐานทางภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากคนกลุ่มใหญ่เป็นหลักและการก่อการร้ายดังกล่าวมักจะกระทำโดยกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์และการปฏิบัติเฉพาะรัฐ และต้องการเสียงสนับสนุนจากประชาชนเป็นสำคัญ ดังเช่น กลุ่มแบ่งแยกดินแดนที่ฟิลิปปินส์ กลุ่มแบ่งแยกดินแดนจังหวัดอะเซจห์ (Aceh) ในประเทศอินโดนีเซีย เป็นต้น

หลังเหตุการณ์การก่อการร้ายที่อาคารเวิร์ดเทรดเซ็นเตอร์เมื่อ 11 ก.ย. 2001 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เข้าสู่สงครามต่อต้านการก่อการร้าย (Act of War) โดยกำหนดเป้าหมายสำคัญขั้นต้น คือ ประเทศอัฟกานิสถานที่ให้แหล่งพักพิงแก่ โอลิซามา บินลาดีน ผู้นำกลุ่มอัลเคด้า ต่อมาสหรัฐฯ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายกับประเทศที่ให้การสนับสนุนกลุ่มการก่อการร้ายหรือที่เรียกว่า “แกนอักษะแห่งปีศาจ” (Axis of Devil) ได้แก่ ประเทศอิรัก อิหร่าน และเกาหลีเหนือ สหรัฐฯ รุกรานและเข้ายึดครองอิรักจากเหตุการณ์ในตะวันออกกลางทำให้กระแสการต่อต้านสหรัฐฯ แพร่กระจายไปทั่วโลกโดยเฉพาะในหมู่ของชาวมุสลิม และในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นก็มีเหตุการณ์ก่อการร้ายเกิดขึ้นทั้งในด้านปริมาณและความรุนแรงที่มากขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้ายและทราบถึงข้อมูลการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลังเหตุการณ์ 911 ซึ่งสามารถเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างและความเชื่อมโยงของกลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคกับกลุ่มก่อการร้ายที่มีวัตถุประสงค์ในการต่อต้านสหรัฐอเมริกา และเพื่อใช้เป็นข้อมูลให้เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการวางแผนในการต่อต้านการก่อการร้าย ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษา “การก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศึกษาเปรียบเทียบก่อนและหลังเหตุการณ์ 911” โดยทำการศึกษาและเปรียบเทียบจากนิยามของการก่อการร้ายในแง่ของความมุ่งหมาย จุดประสงค์ รูปแบบ และวิธีการ รวมทั้งกลุ่มผู้ก่อการร้ายว่ามีความแตกต่างจากการก่อการร้ายในห้วงเวลาต่างๆทั้งก่อนและหลังการเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างไร ดังนี้

ความเป็นมาของการก่อการร้าย

“การก่อการร้าย” (Terrorism) เป็นคำในภาษาฝรั่งเศส มีกำเนิดจากเหตุการณ์รุนแรงทางการเมืองในฝรั่งเศส หลังการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบอบสาธารณรัฐเมื่อปี 1779 เนื่องจากได้มีประชาชนกลุ่มหนึ่งพยายามก่อความไม่สงบขึ้นโดยใช้วัตถุระเบิดเป็นอาวุธ ยังเกิดผลให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก ตลอดจนทรัพย์สินของประชาชนได้รับความเสียหายอยู่เสมอ รัฐบาลฝรั่งเศสได้ดำเนินการปราบปรามและลงโทษผู้กระทำผิดอย่างรุนแรง ดังนั้นชาวฝรั่งเศสจึงได้เรียกการกระทำอันรุนแรงนั้นว่า “Terrorism” และเรียกการปกครองของรัฐบาลฝรั่งเศสในห้วงเวลาระหว่างปี 1783 - 1784 ว่า “ยุคแห่งความหวาดกลัว” (Reign of Terror)¹

โดยปกติแล้วการก่อการร้ายเป็นการกระทำของกลุ่มที่ยังอยู่ในฐานะที่ไม่มั่นคง ทั้งนี้เพราะการก่อการร้ายเป็นวิธีที่ประหัตที่สุดแต่ให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด การก่อการร้ายจึงเป็นอาวุธของฝ่ายที่มีศักยภาพในการต่อสู้ที่ด้อยกว่า ดังนั้น บุคคล กลุ่มบุคคล หรือ ขบวนการต่อสู้ต่าง ๆ ที่อยู่ในสภาพที่อ่อนแอยังมีหนทางที่จะทำการต่อสู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ด้วยวิธีการการก่อการร้ายที่กำลังได้รับความนิยมแพร่หลายมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างผลกระทบในทางจิตวิทยา การก่อการร้ายจึงเป็นเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพในการ

ต่อสู้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ตามที่ต้องการได้ จึงกล่าวได้ว่าการก่อการร้ายเป็นการต่อสู้ในลักษณะอสมมาตรสงคราม

การก่อการร้ายมักจะเกี่ยวพันกับการกระทำในลักษณะอาชญากรรม และมุ่งเพื่อโน้มน้าวจิตใจของกลุ่มชน การก่อการร้ายอาจกระทำโดยบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีการจัดตั้งอย่างดีเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อวิธีการอื่น ๆ เช่น การดำเนินการตามวิถีทางกฎหมาย การเดินขบวนประท้วง หรือการเรียกร้องผ่านสื่อมวลชนเพื่อสร้างความสนใจ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอาจจะยังไม่ประสบผลสำเร็จหรือยังไม่มีขีดความสามารถที่จะทำได้หรืออาจจะไม่เห็นผลทันทีทันใด ดังนั้น จึงต้องใช้การก่อการร้ายเป็นหลักและเป็นจุดเริ่มต้น

การก่อการร้ายแต่เดิมเป็นเพียงยุทธวิธีที่ฝ่ายผู้ก่อการร้ายใช้เพื่อสนับสนุนให้วัตถุประสงค์ของฝ่ายตนเอง ต่อมามีการขยายขอบเขตและพื้นที่ออกไปกลายเป็นการก่อการร้ายระหว่างประเทศหรือการก่อการร้ายสากล ซึ่งนับว่าเป็นภัยคุกคามที่ร้ายแรงต่อประชาคมโลกและมีแนวโน้มว่าจะขยายขอบเขตและระดับความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงได้ปฏิบัติการก่อการร้ายในลักษณะข้ามชาติมากขึ้น โดยไม่ได้กำหนดเป้าหมายเฉพาะในซีกโลกตะวันตกโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐฯ และพันธมิตรเท่านั้น แต่ยังสามารถขยายการกระทำต่อเป้าหมายทุกเป้าหมาย รวมทั้งยังมีความพยายามที่จะนำอาวุธที่มีอำนาจการทำลายล้างสูงมาใช้ อาทิเช่น อาวุธชีวภาพและอาวุธนิวเคลียร์ รวมทั้งการใช้คอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่แพร่หลายเป็นอาวุธในการทำลายระบบสื่อสาร โทรคมนาคมและการบริการทางธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ อีกด้วย²

ความหมายของการก่อการร้าย

ที่ผ่านมาได้มีนักวิชาการ นักการเมือง ตลอดจน ผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคง ต่างก็ให้ความหมายของการก่อการร้ายแตกต่างกัน บางความหมายเพ่งเล็งในรูปแบบ หรือลักษณะการปฏิบัติการ บางนิยามเน้นแรงกระตุ้นและคุณลักษณะของการก่อการร้าย

ประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่งในเรื่องความแตกต่างระหว่างการก่อการร้ายกับการปลดแอกชาติ (Terrorism or National Liberation) เป็นเรื่องที่สร้างความสับสนและได้มี

ความพยายามที่จะรวมเอากิจกรรมการก่อการร้าย และการปลดแอกชาติมาเป็นเรื่องเดียวกันดังเช่น ประธานาธิบดี ฮาเฟส-อัล-อัสซัด ได้กล่าวสุนทรพจน์เมื่อพฤศจิกายน 1986 เกี่ยวกับการก่อการร้าย เพื่อแสดงจุดยืนของรัฐบาลซีเรียที่จะไม่เข้าไปช่วยเหลือองค์กรก่อการร้ายใด แต่จะสนับสนุนขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ มีใจความว่า “เราคัดค้านการก่อการร้ายโดยเสมอมา แต่การต่อสู้เพื่อชาติหรือการขับไล่พวกยึดครองนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง เราไม่เห็นด้วยกับการก่อการร้าย อย่างไรก็ตาม เราสนับสนุนความพยายามของขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ”

ที่นครโคโร ปี 1998 การประชุม รมว.ต่างประเทศของสมาคม ARAB LEAGUE ก็ได้ย้ำถึงจุดยืนนี้ไว้ในเอกสาร “Arab Strategy in the Struggle against Terrorism” ซึ่งได้เน้นถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของ “การปลดแอกชาติ” ว่าไม่จัดอยู่ในข่าย “การก่อการร้าย” ส่วนการโจมตีผู้นำประเทศระบบการปกครองนั้น เป็นแค่ “การกระทำทางอาชญากรรม” มิได้เกี่ยวกับ การสร้างความรุนแรงทางการเมือง ซึ่งเห็นได้ชัดว่า เป็นการพยายามชี้แจงความสมเหตุสมผลต่อ “วิธีการก่อการร้าย” เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ “การปลดแอกชาติ” และในเรื่องนี้ไม่ว่าจะปฏิบัติการอย่างไรจะไม่เรียกว่าเป็น “การก่อการร้าย” แต่เป็นสิ่งที่ชอบธรรมสมเหตุผล และนี่ก็คือที่มาของประโยคที่ว่า “One man's terrorist's is another man's freedom fighter” ซึ่งเน้นถึงมุมมอง และโลกทัศน์ของแต่ละบุคคลที่จะวินิจฉัย

ในขณะเดียวกัน การที่ไม่เข้าใจในความแตกต่างระหว่าง “การก่อการร้าย” และ “การปลดปล่อยชาติ” นั้น ทำให้หลายคนตกอยู่กับดักของพวกก่อการร้ายมิได้พิจารณาถึงผลที่จะเกิดตามมา ดังเช่น ที่ “Binyamin Netanyahu” ได้ยกคำพูดของวุฒิสมาชิก “Jackson” ดังนี้ “ความคิดที่ว่า one person's terrorist is another's freedom fighter นั้น มีอภัยยอมรับได้เลย นักต่อสู้เพื่ออิสรภาพหรือเพื่อการปฏิวัติจะไม่ระเบิดรถโดยสารที่บรรทุกชาวบ้าน แต่พวกก่อการร้ายกระทำ ผู้ต่อสู้เพื่ออิสรภาพจะไม่ทำร้ายฆ่าเด็กนักเรียน แต่ผู้ก่อการร้ายกระทำ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่น่าละอายอย่างยิ่งที่ประเทศประชาธิปไตยทั้งหลายจะยอมให้คำอิสระอันมีคุณค่ามาเกี่ยวข้องกับการกระทำของผู้ก่อการร้าย” จากที่กล่าวมาแล้วพอที่จะให้ความหมายในขั้นต้นของการก่อการร้ายว่า “การก่อการร้ายเป็น

การกระทำอันเจตนา จงใจที่จะใช้ความรุนแรง หรือคุกคามข่มขู่ที่จะใช้ความรุนแรงต่อประชาชน หรือต่อเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับทางพลเรือน เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง” เห็นได้ว่าความหมายนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่

- การใช้ความรุนแรง หรือคุกคามที่จะใช้ความรุนแรง
- มีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับทางการเมือง
- เป้าหมายของการกระทำเกี่ยวข้องกับประชาชนพลเรือน

ดังนั้น “การก่อการร้าย” จึงถูกแบ่งแยกออกจากรูปแบบอื่น ๆ ของการสร้างความรุนแรงทางการเมือง เช่น สงครามกองโจร การจลาจล เป็นต้น การก่อการร้ายนั้นจะแสวงประโยชน์จากจุดอ่อนของฝ่ายพลเรือน เช่น ความหวาดกลัว และปฏิกิริยาของสื่อมวลชน จุดมุ่งหมายของความหมายนี้ เน้นการกระทำโดยตรงจงใจต่อประชาชน

นิยามของการก่อการร้าย

ปัจจุบันยังไม่มีองค์กรหรือนักวิชาการใดให้คำนิยามของคำว่า “การก่อการร้าย” ที่สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจน เป็นกลาง และมีมาตรฐานเดียวกัน อย่างไรก็ตามได้มีองค์กรและนักวิชาการพยายามให้คำจำกัดความที่แตกต่างหลากหลายกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการศึกษาเพื่อผลประโยชน์เฉพาะประเทศ องค์กร หรือบุคคลเป็นที่ตั้ง ยกตัวอย่างเช่น

- กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ให้คำจำกัดความของคำว่า Terrorism คือ “ความรุนแรงที่เลวร้ายกระทำโดยหน่วยย่อยๆ หรือองค์กรปฏิบัติการทางลับต่อเป้าหมายที่ไม่ใช่ทหารเพื่อสร้างเหตุจูงใจทางการเมือง โดยทั่วไปมุ่งเป้าไปที่ผู้รู้เห็นเหตุการณ์ ” (Department of State Publication 11038 , Pattern of global terrorism.2002)

- กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ให้คำจำกัดความของคำว่า Terrorism คือ “การวางแผนใช้ความรุนแรงที่ผิดกฎหมายเพื่อทำให้กลัว มุ่งบังคับขู่ขวัญรัฐบาลหรือสังคมให้ยอมทำตามเป้าหมายซึ่งเกี่ยวกับการเมือง ศาสนา สังคม ” (US. Defense Department Dictionary of Military and associated term)

- พระราชบัญญัติรักษาความสงบภายในของไทย 1976 ได้กำหนดคำจำกัดความของคำว่า การก่อการร้ายว่า “การปฏิบัติการคุกคาม หรือใช้ความรุนแรงของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มุ่งหวังผลตามเงื่อนไขข้อเรียกร้องทางการเมือง”

- เอกสาร Countering Terrorism on US Army Installations 1983 (TC 19-16) ได้ให้คำจำกัดความว่า หมายถึง “การใช้หรือขู่ว่าจะใช้ความรุนแรง ซึ่งมีการเตรียมการหรือไตร่ตรองมาก่อน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง ศาสนา หรือลัทธิอุดมการณ์ ด้วยการทำให้เกิดความกลัว หรือใช้การข่มขู่ หรือบังคับ

- สำนักงานประมวลข่าวกลางสหรัฐฯ (Central Intelligence Agency : CIA) ระบุว่า หมายถึง “ปฏิบัติการรุนแรงที่มีมูลเหตุจูงใจทางการเมือง (politically motivated violence) และมีการเตรียมการล่วงหน้าหรือคิดไว้ก่อนล่วงหน้า (Premeditated) ที่กระทำต่อเป้าหมายซึ่งไม่สามารถสู้รบได้ (noncombatant targets) และกระทำโดยขบวนการหรือกลุ่มที่มีได้เป็นของชาติ (sub-national groups) หรือกระทำโดยสายลับของรัฐ (clandestine state agents)”

- พระราชบัญญัติป้องกันการก่อการร้ายของสหราชอาณาจักร (The United Kingdom's Prevention of Terrorism Act) ระบุว่า หมายถึง “การใช้ความรุนแรงเพื่อจุดมุ่งหมายทางการเมือง และรวมถึงการใช้ความรุนแรงใด ๆ ก็ตาม เพื่อจุดมุ่งหมายในการทำให้สาธารณชน หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของชุมชนเกิดความหวาดกลัว”

- นายเอ็ดเวิร์ด มิกโกลัส นักวิชาการชาวอเมริกัน ได้ให้คำจำกัดความว่าหมายถึง “การใช้หรือขู่ว่าจะใช้ความรุนแรงที่ผิดธรรมดาของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด เพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง เพื่อต่อต้านการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ โดยมุ่งต่อผลทางจิตใจ และพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย (A target group) มากกว่ากลุ่มที่เป็นเหยื่อโดยตรง (The immediate victims)”

- นายสอ เสถบุตร ให้คำจำกัดความไว้ในหนังสือปทานุกรมอังกฤษ - ไทย ว่า หมายถึง “ลัทธิขู่ให้เกรงขามโดยวิธีฆ่า”

ถ้าพิจารณาจากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปความหมายของ "การก่อการร้าย" ว่าหมายถึง การกระทำหรือขู่จะกระทำการรุนแรงของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ โดยมุ่งต่อผลทางจิตใจและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง ศาสนา หรือลัทธิอุดมการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง

รูปแบบของการก่อการร้ายก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ 911

รูปแบบยุทธวิธีการก่อการร้าย³ ได้เกิดขึ้นมานานแล้ว โดยขบวนการปาเลสไตน์โบราณของชาวยิว Sicarii และกลุ่มชาวยิวหัวรุนแรงได้นำมาใช้เป็นครั้งแรกระหว่างปี 609 - 613 ในการต่อต้านผู้ปกครองชาวโรมัน ซึ่งได้ล้มเลิกระบอบการปกครองของชาวยิว แล้วเข้าปกครองชาวยิวในปาเลสไตน์โดยตรง ชาวยิวได้ใช้วิธีการและเทคนิคการก่อการร้ายด้วยการไม่ใช้กำลังในขั้นต้น แต่เมื่อทหารโรมันได้เริ่มใช้กำลังที่เกินกว่าเหตุ รวมไปถึงการทำลายสัญลักษณ์ทางศาสนาของยิว และจับกุมผู้นำทางศาสนาที่สำคัญ ๆ อันเป็นการเพิ่มอุณหภูมิแห่งความขัดแย้งให้สูงขึ้น กลุ่ม Sicarii จะตอบโต้อย่างกว้างขวางต่อเหยื่อ ได้แก่ ชาวยิวที่หัวไม่รุนแรง หรือทหารโรมัน หรือเจ้าหน้าที่รัฐ ในขณะที่เหยื่ออยู่ในชุมชน หรืออยู่กับผู้สนับสนุน จุดมุ่งหมายของการโจมตีที่เสี่ยงอันตรายสูงเช่นนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าไม่มีผู้ใดที่จะรอดพ้นจากการโจมตี และถ้าทหารไม่สามารถป้องกันตนเองแล้ว จะสามารถให้ความปลอดภัยแก่ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่รัฐได้อย่างไร เทคนิคนี้ทำให้เหยื่อเกิดความไม่มั่นใจ และเกิดความหวาดกลัวอย่างลึกซึ้ง กลุ่ม Sicarii ได้ใช้กลยุทธ์เหล่านี้สร้างอิทธิพลในชุมชนชาวยิว และขยายความเกลียดชังโรมันให้มากขึ้น อย่างไรก็ตามการต่อต้านดังกล่าวสิ้นสุดลง ภายหลังจากที่โรมันได้ปิดล้อมกลุ่ม Sicarii ที่เมือง Masada กลุ่ม Sicarii ได้ปฏิเสธที่จะยอมแพ้และได้ฆ่าตัวตายพร้อม ๆ กัน ทั้งผู้หญิงและเด็กนับเป็นจำนวนพัน จากนั้นเป็นต้นมายุทธวิธีการก่อการร้ายก็ได้พัฒนามาตามลำดับ จนปัจจุบันกลุ่มก่อการร้ายทั่วโลกนิยมใช้ยุทธวิธีที่สำคัญๆ ดังนี้

- การลอบวางระเบิด (Bombing) เป็นวิธีการที่ผู้ก่อการร้ายนิยมใช้มากที่สุด เนื่องจากมีอำนาจในการทำลายรุนแรงสะดวกในการซ่อนพราง และยากต่อการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ สามารถหลบหนีการจับกุมได้ง่าย

- การปล้นยึดยานโดยสาร (Hijacking) วัตถุประสงค์ของการก่อการร้ายประเภทนี้มักจะเน้นถึงข้อเรียกร้องมากกว่า ลักษณะของการก่อการร้ายเป็นการปฏิบัติการยึดยานพาหนะขณะเคลื่อนที่ เช่น เครื่องบิน เรือยนต์ รถไฟ พร้อมกักขังผู้โดยสารและพนักงานประจำยานไว้เพื่อการต่อรอง

- การลักพาตัว (Kidnapping) ลักษณะของการก่อการร้ายด้วยการลักพาตัว เป็นการปฏิบัติการจับยึดบุคคลพร้อมสิ่งของสำคัญและกักขังไว้ในที่ลับ เพื่อการต่อรองลักษณะคล้ายการจับตัวประกัน แต่ต่างกันตรงที่ใช้สถานที่ลับเป็นที่กักขังตัวประกัน

- การข่มขู่ (Threat) เป็นการปฏิบัติการในลักษณะที่จะปฏิบัติการรุนแรงต่อบุคคล สถานที่ หรือสิ่งของ เช่นการข่มขู่วางระเบิด เป็นที่นิยมที่สุด
- การลอบสังหาร (Assassination) วัตถุประสงค์ก็เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของการก่อการร้ายและการโฆษณาชวนเชื่อ เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการกำจัดเจ้าหน้าที่รัฐบาลอาวุโส หรือเพื่อให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่เจ้าหน้าที่รัฐบาล
- การบุกโจมตีด้วยอาวุธ (Raid) เป็นการปฏิบัติการที่ทำลายเป้าหมายด้านยุทธการ
- การจับและกักตัวประกัน (Hostage&Barricade) การจับกุมบุคคลหรือยึดสิ่งของสำคัญและกักขังไว้ต่อหน้าสาธารณชน เพื่อต่อรองเหตุการณ์ประเภทนี้เกิดขึ้นไม่บ่อยนัก แต่เมื่อเกิดแล้วมักมีความยุ่งยากซับซ้อนในการแก้ปัญหา
- การปล้น/แย่งยึดทรัพย์ (Robberies/Expropriation) เป็นการปฏิบัติการเพื่อหาเงินสนับสนุนการปฏิบัติการหรือแสวงหาอาวุธ เป็นที่นิยมใช้ในเยอรมันตะวันตกและละตินอเมริกา
- การซุ่มยิง (Snipping) เป็นการปฏิบัติการก่อการร้ายเพื่อทำลายเป้าหมายบางส่วน เช่น วิธีการของกองทัพแดงในอิตาลี ที่เจาะจงยิงเฉพาะหัวเข้าเพื่อให้พิการ
- การก่อวินาศกรรม (Sabotage) เป็นปฏิบัติการทำลายเป้าหมายด้วยวิธีการรุนแรงอีกประเภทหนึ่ง
- การปล่อยแก๊สพิษ เป็นยุทธวิธีที่นิยมใช้ของลัทธิโอมชินริเกียว โดยเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 1995 สาวกของลัทธินำกระเป่าซึ่งบรรจุแก๊สซารินเหลวซึ่งเป็นแก๊สทำลายประสาทมายังสถานีรถไฟใต้ดินในชั่วโมงเร่งด่วน (แก๊สซารินเป็นแก๊สพิษซึ่งนักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมันค้นคว้าขึ้นในปี 1930 และนำมาใช้เป็นอาวุธเคมีโดยพวกนาซีระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 และทำการเจาะกระเป่าให้แตกออกโดยใช้ร่มปลายแหลม ส่งผลให้มีประชาชนเสียชีวิตจำนวน 12 คน และบาดเจ็บประมาณ 5,000 คน)
- ระเบิดพลีชีพ (suicide bombing) เป็นการปฏิบัติการรุนแรงที่ผู้ปฏิบัติการต้องยอมสละชีวิตของตนเอง เพื่อความสำเร็จ มักกระทำในอิสราเอล โดยกลุ่มก่อการร้ายหัวรุนแรงชาวปาเลสไตน์ เช่น กลุ่ม Hamas
- ยุทธวิธีแบบผสม เป็นยุทธวิธีของการก่อการร้ายแบบใหม่ล่าสุดที่เกิดขึ้น เพราะมีทั้งการปล้นยึดยานโดยสาร, การลอบวางระเบิด และระเบิดพลีชีพ

- การใช้อาวุธชีวภาพ หรืออาวุธเชื้อโรค เป็นยุทธวิธีอีกประเภทหนึ่ง ที่ลงทุนน้อย แต่ได้ผลคุ้มค่าร่างกายและจิตใจของเป้าหมาย และยังสามารถขยายขอบเขตปฏิบัติการได้รวดเร็วและยากต่อการตรวจพบ

ตัวอย่างของการก่อการร้ายก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ 911 มีดังนี้

- ปี 1972 จับตัวประกันในสถานเอกอัครราชทูตอิสราเอล เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 1972 สมาชิกกลุ่ม Black September จำนวน 4 คนได้บุกเข้าไปในสถานเอกอัครราชทูตอิสราเอล และได้จับตัวประกันไว้ 6 คน เพื่อเรียกร้องต่อรองให้ประเทศอิสราเอลปล่อยตัวนักโทษขบวนการปาเลสไตน์จำนวน 36 คน ซึ่งในครั้งนั้นไทยเราสามารถเจรจากับผู้ก่อการร้ายได้สำเร็จ ชักจูงให้ผู้ก่อการร้ายออกนอกประเทศไปได้โดยสันติ

- ปี 1978 การลักพาตัวอดีตประธานาธิบดีของอิตาลี กองพลน้อยแดงของอิตาลี (Red Brigade) ลักพาตัวอดีตประธานาธิบดี 5 สมัยของอิตาลี คือ นายอันโต มอโร ไปเป็นตัวประกัน โดยกักขังไว้ทั้งหมด 54 วัน รัฐบาลอิตาลีพยายามค้นหาที่ซ่อนตัวประกันโดยใช้ตำรวจทุกหน่วยดำเนินการ แต่ในขณะเดียวกันรัฐบาลอิตาลีปฏิเสธการเจรจาทุกกรณีกับผู้ก่อการร้าย ในที่สุดวันที่ 54 ของการลักพาตัวประกัน ก็มีคนพบศพของนายอันโต มอโร ที่ท้ายรถเก๋งซึ่งจอดไว้หน้าทำการพรรคคริสเตียน เดโมแครตของอิตาลี

- ปี 1983 ผู้ก่อการร้ายเกาหลีเหนือลอบวางระเบิดในกรุงย่างกุ้ง เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 1983 ผู้ก่อการร้ายเกาหลีเหนือจำนวน 2 คนได้ลักลอบเดินทางไปกรุงย่างกุ้ง ประเทศพม่า เพื่อลอบวางระเบิดขบวนรถของประธานาธิบดี เซิน ดูวาน แต่เกิดความเข้าใจผิด เป็นผลให้คณะผู้แทนเกาหลีใต้เสียชีวิต รวมทั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของพม่าด้วยจำนวนหนึ่ง

- ปี 1985 ผู้ก่อการร้ายจี้เครื่องบินสายการบินอียิปต์แอร์ เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 1985 กลุ่มผู้ก่อการร้าย Abu Nidal 3 คน จี้เครื่องบินสายการบินอียิปต์แอร์และการจี้เครื่องบินครั้งนี้ทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตของเครื่องบิน ต้องร่อนลงจอดที่สนามบินมอลมาตา ผู้โดยสารจำนวน 11 คนถูกปล่อยตัว ลูกเรือได้รับบาดเจ็บ 2 ราย เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยถูกยิงเสียชีวิตอีก 2 ราย ส่วนผู้โดยสารที่เหลืออีก 88 รายถูกยิงเสียชีวิตทั้งหมด

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นพอที่จะสรุปถึงรูปแบบการก่อการร้ายในอดีตที่มักจะปฏิบัติการเป็นอิสระโดยใช้รูปแบบการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามความถนัดของกลุ่มหรือตามปัจจัยเกื้อหนุนในพื้นที่ปฏิบัติการและมักจะต่อรองเพื่อเรียกร้องสิ่งที่ต้องการเป็นกรณีไปและข้อเรียกร้องดังกล่าวมักจะเป็นข้อเรียกร้องย่อยที่ไม่ได้ตอบสนองต่ออุดมการณ์หลักของกลุ่ม เช่น การให้ปล่อยตัวนักโทษหรือเป็นการปฏิบัติเพื่อหาทุนในการปฏิบัติการเช่นการจับตัวเรียกค่าไถ่ เป็นต้น

รูปแบบของการก่อการร้ายในห้วงเปลี่ยนผ่านก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์ 911

ในห้วงทศวรรษที่ 1990 - 2000 หลังจากกลุ่มมุสลิมจารีตนิยมในภูมิภาคได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในสงครามอัฟกานิสถาน ในห้วงเวลาดังกล่าวได้มีการเกิดขึ้นของกลุ่มก่อการร้ายที่มีแนวทางจารีตนิยมหัวรุนแรงหลายกลุ่มในภูมิภาค และที่สำคัญคือการก่อตัวของกลุ่ม JI ซึ่งมีความเกี่ยวพันและมีความเคลื่อนไหวร่วมกับกลุ่มอัลเคด้าก่อนเกิดเหตุการณ์ 911 ตามหลักฐานที่เกิดขึ้นซึ่งพบหลังจากการประกาศสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐฯ ซึ่งในห้วงเวลานี้ถือว่าเป็นห้วงของการเปลี่ยนผ่านจากการก่อการร้ายยุคเก่าเข้าสู่การก่อการร้ายยุคใหม่

ตัวอย่างรูปแบบการก่อการร้ายในห้วงของการเปลี่ยนผ่านจากการก่อการร้ายยุคเก่าเข้าสู่การก่อการร้ายยุคใหม่ มีดังนี้

- ปี 1993 การวางระเบิดอาคารเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ นครนิวยอร์ก ทำให้มีคนเสียชีวิต 6 คน และอีกมากกว่าหนึ่งพันคนบาดเจ็บ ก่อความเสียหายมูลค่าหลายร้อยล้านดอลลาร์
- ปี 1995 การปล่อยแก๊สพิษของลัทธิโอมชินริเกียวกี่ที่สถานีรถไฟใต้ดินโตเกียว ทำให้มีประชาชนเสียชีวิตจำนวน 12 คน และบาดเจ็บประมาณ 5,000 คน
- ปี 1996 การวางระเบิดอาคารโคบาร์ทาวเวอร์ กรุงดาร์รานห์ ซาอุดีอาระเบีย อาคารที่พักดังกล่าวเป็นที่พักของเจ้าหน้าที่ทางการทหารสหรัฐฯ ทำให้ทหารสหรัฐฯเสียชีวิต 19 คน และพลเมืองชาวซาอุดีอาระเบีย 1 คน และมีคนสัญชาติต่างๆอีก 372 คนที่ได้รับบาดเจ็บ

- ปี 1998 การวางระเบิดสถานทูตสหรัฐ ในกรุงไนโรบี ประเทศเคนยาเคนยา และในกรุงดาร์ เอส ซาลาม ประเทศแทนซาเนีย

ที่ดาร์ เอส ซาลาม มีผู้เสียชีวิต 11 คน บาดเจ็บ 85 คน และที่ไนโรบีมีผู้เสียชีวิต 213 คน รวมทั้งคนอเมริกัน 12 คน และที่บาดเจ็บคาดว่าจะมากกว่า 4,000 คน

- ปี 2000 การโจมตีเรือรบโคล (Cole) ของกองทัพเรือสหรัฐ กรุงเอเดน เยเมน ทำให้ทหารเรือ 17 คนเสียชีวิต อีกมากกว่า 30 คนบาดเจ็บ สมาชิกอัลเคด้าเป็นผู้วางแผนการโจมตี

รูปแบบการก่อการร้ายที่เปลี่ยนแปลงหลังเหตุการณ์ 911

เหตุการณ์ 911 ถือว่าผู้ก่อการร้ายพัฒนาวิธีการทำลายสูงขึ้น โดยการจี้เครื่องบินพุ่งชนหลายเป้าหมายในเวลาเดียวกัน ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ปัจจุบันโลกเกรงว่าผู้ก่อการร้ายจะพัฒนาวิธีการที่แปลกใหม่และมีอำนาจทำลายร้ายแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการใช้อาวุธเชื้อโรคโคโรนารายทางอากาศ เช่น เชื้อแอนแทรกซ์ เป็นต้น หรือการใช้แก๊สพิษที่ทำลายระบบประสาทและเลือด นอกจากนี้ยังเกรงว่าผู้ก่อการร้ายจะใช้ระเบิดปล่อยแก๊สมันตภาพรังสี หรือใช้เครื่องบิน หรือระเบิดทำลายโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เพื่อให้เกิดการแพร่กระจายแก๊สมันตภาพรังสี ซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะป้องกัน ก่อนหน้านั้นเป้าหมายการโจมตีของผู้ก่อการร้ายมักจะเป็นเป้าหมายทางราชการ เช่น สถานทูต สถานกงสุล สถานที่ราชการ ที่ตั้งทางทหาร แต่ระยะหลังผู้ก่อการร้ายเริ่มโจมตี "เป้าหมายอ่อน" มากขึ้น เนื่องจากมีขีดความสามารถในการป้องกันตนเองต่ำและก่อให้เกิดความสูญเสียเป็นจำนวนมาก เช่น สถานที่ท่องเที่ยว สถานบันเทิง โรงแรม สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา เป้าหมายทางเศรษฐกิจ อาทิ ท่อส่งน้ำมัน ทำให้ประชาชนผู้บริโภคเสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการก่อการร้ายสมัยใหม่ที่มีลักษณะเฉพาะร่วมกันดังนี้

1. มีอุดมการณ์ร่วมกันคือ การสถาปนาหรือก่อตั้ง รัฐอิสลามพิสุทธ์ (Pan Islamic State) หรือมุ่งทำลายล้างผลประโยชน์ของสหรัฐฯ หรือประเทศพันธมิตร

2. มีแนวทางและรูปแบบการต่อสู้ร่วมกัน มีการลอกเลียนแบบยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีการก่อการร้ายซึ่งกันและกัน
3. สนับสนุนทางการเงินอย่างลับๆ ต่อกัน สนับสนุนบุคลากรและพื้นที่การฝึกที่ปลอดภัย
4. นิยมใช้ระเบิดในการโจมตีเป้าหมายที่เป็นพลเรือนที่มีขีดความสามารถในการป้องกันตนเองต่ำ ง่ายต่อการทำลายและก่อให้เกิดความสูญเสียเป็นจำนวนมาก และก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตวิทยาต่อสังคมสูง
5. มีรูปแบบการบริหารกลุ่มแบบสมัยใหม่คล้ายคลึงกับการปฏิบัติการลับของเจ้าหน้าที่ความมั่นคงของรัฐ โดยจัดตั้งเป็นเซลล์ย่อยกระจายฝังตัวอยู่ในพื้นที่ต่างๆ เป็นเวลานาน ยึดมั่นในอุดมการณ์ มีวินัยสูง มีรูปแบบการฝึกและการแลกเปลี่ยนข่าวสารและผู้ชำนาญร่วมกับกลุ่มอื่นๆ

การเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

หลังจากเหตุการณ์ 911 เกิดขึ้นรูปแบบการก่อการร้ายในภูมิภาคได้เกิดการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การก่อการร้ายยุคใหม่โดยสมบูรณ์ ซึ่งมีแนวทางรูปแบบการปฏิบัติการแบบการก่อการร้ายยุคใหม่ ซึ่งนิยมการทำลายล้างอย่างรุนแรงต่อเป้าหมายพลเรือนที่มีขีดความสามารถป้องกันตนเองต่ำ มีการปฏิบัติการในลักษณะของเซลล์ปฏิบัติการแยกขาดจากกัน เชื่อมโยงกันด้วยข้อมูลข่าวสารแบบสมัยใหม่ มีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนตามคู่มือการก่อการร้ายซึ่งทำให้สามารถปฏิบัติการเป็นอิสระได้แม้เซลล์อื่นหรือหัวหน้ากลุ่มถูกจับกุม และที่สำคัญมีโครงข่ายสนับสนุนทางการเงิน การแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ การสนับสนุนทางเทคนิคซึ่งกันและกันอย่างกว้างขวางทั้งทางลับและเปิดเผยความเกี่ยวพันของกลุ่มการก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับกลุ่มก่อการร้ายระหว่างประเทศหลังเหตุการณ์ 911

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นประกอบด้วยประเทศที่นับถือศาสนาหลากหลายแตกต่างกันทั้งพุทธ คริสต์ อิสลาม ขงจื้อ เป็นต้น ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีประชากรในภูมิภาคนี้มากที่สุด และประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีประชากรนับถือศาสนาอิสลามมากที่สุดในโลก รองลงมาคือ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน และชาวไทย

มุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในพื้นที่ประเทศดังกล่าวได้มีการแทรกแซงของกลุ่มองค์กรอัลเคด้าซึ่งได้มุ่งความสนใจไปยังกลุ่มผู้เคร่งครัดศาสนาหรือกลุ่มจารีตนิยมเพื่อสร้างและคัดเลือกรับมุสลิมไปปฏิบัติการในอัฟกานิสถานในสงครามต่อต้านโซเวียตในยุคสงครามเย็น แต่หลังจากสงครามต่อต้านโซเวียตในอัฟกานิสถานสิ้นสุดลง กลุ่มนักรบอิสลามหัวรุนแรงบางส่วนได้เดินทางกลับถิ่นฐานเดิมในอินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ และในห้วงการทำสงครามต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐฯ เพื่อโค่นล้มระบบตาลีบันนั้น ได้มีนักรบตาลีบันบางส่วนหลบหนีมากบดานอยู่ภายใต้กลุ่มก่อการร้ายดั้งเดิมในภูมิภาคนี้ นักรบเหล่านี้มีความสัมพันธ์อันดีและเป็นพันธมิตรกับกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงที่เติบโตและมีอิทธิพลในภูมิภาคนี้

กลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งมีการปฏิบัติของกลุ่มโมโร (The Moro National Liberation Front: MNLF) และกลุ่มอาบูซายยาฟ (Aabu Sayyab Group: ASG) , ประเทศอินโดนีเซียมีการปฏิบัติของกลุ่มขบวนการอาเจ๊ะห์เสรี (The Free Aceh Movement : FAM) กลุ่มThe Islamic Defenders Front กลุ่ม laska jihad และกลุ่มเจมาห์ อิสลามียาห์ (Jermaah Islamiyah) หรือกลุ่มเจไอซึ่งมีเครือข่ายการปฏิบัติครอบคลุมภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเชื่อมโยงกับกลุ่มอัลเคด้า , ประเทศสิงคโปร์ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นเป้าหมายของการโจมตีผลประโยชน์สหรัฐฯ และประเทศตะวันตกในภูมิภาค , ประเทศมาเลเซียมีการปฏิบัติของกลุ่ม KMM (Kampulan Mditant Malaysia) กลุ่มมูจาฮิดีน (Mujahedeen Grup) และสำหรับประเทศไทยเองนั้นปัจจุบันความรุนแรงในการก่อการร้ายได้เพิ่มมากขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเป็นการกระทำของขบวนการ BRN ขบวนการ BNPP ขบวนการพูโล (เก่าและใหม่) ขบวนการเบอร์ซาตู และขบวนการมูจาฮิดีนปัตตานี ซึ่งล้วนเป็นกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรง มีเป้าหมายต้องการแบ่งแยกดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อจัดตั้งเป็นรัฐปัตตานี⁴

การโจมตีด้วยระเบิดที่เมืองบาหลี (Bali) ในปี 2002 และการระเบิดที่โรงแรมแมริออทและสถานทูตออสเตรเลียในปี 2004 นำไปสู่ประเด็นที่ว่ากลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มการก่อการร้ายระหว่างประเทศ ตามที่ได้กล่าว

มาแล้วนั้นว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางการเมือง และ “การก่อการร้าย” ซึ่งได้รวมกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มคอมมิวนิสต์ที่ทำการต่อสู้เพื่ออุดมการณ์อยู่ในประเทศมาเลเซีย ไทยและฟิลิปปินส์

จากการสัมมนาพร้อมกันระหว่างฝ่ายข่าวกรองของหน่วยต่อต้านการก่อการร้ายในปี 2004⁵ ได้ตอกย้ำถึงความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับกลุ่มก่อการร้ายที่มีการปฏิบัติการทั่วโลก ฝ่ายสหรัฐฯให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติของกลุ่ม JI เป็นอย่างมากโดยแสดงถึงความมุ่งหมายของกลุ่ม JI ในความพยายามในการจัดตั้งรัฐอิสลามแบบจารีตนิยมในภูมิภาคนี้ รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงความมุ่งหมายร่วมกันระหว่างกลุ่ม JI กับกลุ่มอัลเคด้าในตะวันออกกลางที่ต้องการทำลายผลประโยชน์ของสหรัฐฯและประเทศตะวันตกในภูมิภาค และแสดงหลักฐานในความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม JI และกลุ่มอัลเคด้า กับกลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาค เช่น MILF , KMM , ASG ในการใช้สถานที่ฝึกร่วมกัน ในพื้นที่ของ MILF ในประเทศฟิลิปปินส์ การถ่ายทอดเทคโนโลยีในด้านก่อการร้ายและแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญในการก่อการร้าย การสนับสนุนด้านเงินทุน , การวางแผน และการสนับสนุนทางด้านเทคนิค

นอกจากนั้นการจับกุมกลุ่มผู้นำของกลุ่ม JI ที่กระจายอยู่ โดยรัฐบาลต่างๆ ของประเทศในภูมิภาค ตั้งแต่ปี 2003 - 2004 เช่น การจับกุมนาย Refke ในประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อปี 2003 การจับกุมนาย Hambali ในประเทศไทย เมื่อปี 2003 และการจับกุมนาย Suryana ในประเทศอินโดนีเซีย เมื่อปี 2004 เป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นว่ายังคงมีสมาชิกของกลุ่ม JI ฝังตัวอยู่ในภูมิภาคนี้เป็นจำนวนมาก

สาเหตุที่สหรัฐฯให้ความสำคัญต่อกลุ่ม JI เนื่องจากศักยภาพที่โดดเด่นของกลุ่ม ได้แก่ ประการแรก การมีขีดความสามารถในการเป็นผู้นำสูง โดยสามารถวางแผนประสานงาน และมีอิทธิพลเหนือกลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาค ที่สำคัญคือความมีวินัยและยึดมั่นในแนวทางการดำเนินการที่วางแผนไว้ กระบวนการดังกล่าวทำให้การดำเนินการก่อการร้ายยังคงดำเนินการต่อไปตามขั้นตอน โดยสมาชิกแต่ละบุคคลถึงแม้ว่ากลุ่มผู้นำบางคนจะถูกจับกุม ประการที่สอง การที่มีผู้เชี่ยวชาญในการสร้างวัตถุระเบิดที่อนุภาพทำลายล้างสูง เช่น ดร.

อาชาฮารี ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน การวางระเบิดที่เกาะบาหลี่ และโรงแรม JW Marriott ประการสุดท้าย คือการมีอิทธิพลเหนือและมีสายสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นกับกลุ่มก่อการร้าย ในภูมิภาค

สำหรับการปฏิบัติงานของกลุ่ม JI ในภูมิภาคนั้น เริ่มเป็นที่รู้จัก ในปี 2000 จากการวางระเบิดบ้านพักของสถานทูตฟิลิปปินส์ และสถาบันการเงินในกรุงจาการ์ต้า การสร้างความตึงเครียดระหว่างชาวมุสลิมและชาวคริสต์ ในประเทศอินโดนีเซีย ด้วยการวางระเบิดในหลายพื้นที่ ในปี 2001 ได้ทำการวางระเบิด บริเวณศูนย์การค้า ในกรุงจาการ์ต้า จำนวน 2 ครั้ง และขว้างระเบิดมือ เข้าใส่โรงเรียนของประเทศออสเตรเลีย บริเวณตอนใต้ของกรุงจาการ์ต้า ในปี 2002 ได้ทำการวางระเบิดบริเวณสถานทูตสหรัฐฯ และการวางระเบิดแหล่งท่องเที่ยวในเกาะบาหลี่ ซึ่งมีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก และในปี 2003 ได้ทำการวางระเบิดที่โรงแรม JW Marriott ที่มีชื่อเสียงในด้านการรักษาความปลอดภัย ซึ่งจากเหตุการณ์นั้นได้นำสู่การจับกุมสมาชิกของกลุ่ม JI เป็นจำนวนมาก เช่น การจับกุมนาย ฮัมบาลี ในประเทศไทย ซึ่งเตรียมการที่จะโจมตีสถานทูตสหรัฐฯ หรือเป้าหมายที่มีขีดความสามารถใช้การป้องกันตนเองต่ำ เช่น แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ นอกจากนั้นยังหมายรวมถึงการก่อวินาศกรรมในการประชุมเอเปคอีกด้วย เช่นเดียวกับการจับกุม ดร.อาชาฮารี ในประเทศอินโดนีเซีย ที่กำลังจะดำเนินการโจมตีธนาคาร , ปิมน้ำมัน และห้างสรรพสินค้า ใน กรุงจาการ์ต้า นอกจากนี้หน่วยข่าวกรองของฟิลิปปินส์ ได้รับข่าวสารว่ากลุ่ม JI จะทำการโจมตีสนามบิน และสถานทูตของสหรัฐฯ รวมทั้งชาติพันธมิตรเพื่อตอบโต้การยึดครองประเทศอิรัก จากที่กล่าวมาแล้วแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติการอย่างกว้างขวางตลอดทั่วภูมิภาคของกลุ่ม JI หลังจากที่ทำกรวางระเบิด โรงแรม JW Marriott

ตัวอย่างรูปแบบของการก่อการร้ายในห้วงระยะเวลา 10 ปีหลังเหตุการณ์ 911 มีดังนี้

- ปี 2002 เกิดเหตุระเบิดที่เกาะบาหลี่ เกาะท่องเที่ยวชื่อดังของอินโดนีเซีย ตาย 202 ศพ ในจำนวนนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวออสเตรเลีย 88 ศพ (กลุ่มเจไอ)
- ปี 2003 เกิดเหตุระเบิดที่โรงแรมเจ ดับบลิว แมร์ริออต ในกรุงจาการ์ต้า ตาย 12 ศพ (กลุ่มเจไอ)

- ปี 2004 เกิดเหตุระเบิดด้านนอกสถานเอกอัครราชทูตออสเตรเลีย ในกรุงจาการ์ตา ตายอย่างน้อย 9 ศพ (กลุ่มเจไอ)
- ปี 2004 เหตุระเบิดรถไฟกรุงมาดริด ประเทศสเปน มีเหตุระเบิด 14 ลูก ใน 4 ขบวน ใน 3 จุด 3 สถานี ทั้งนี้มีผู้เสียชีวิต 200 คน และบาดเจ็บอีกประมาณ 1,500 คน (กลุ่มอัลเคด้า)
- ปี 2005 เหตุการณ์ระเบิดรถไฟใต้ดินและรถโดยสารประจำทางที่กรุงลอนดอน ทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 56 คน และผู้บาดเจ็บกว่า 700 คน (กลุ่มอัลเคด้า)
- ปี 2005 เกิดเหตุระเบิดพลีชีพบนเกาะบาหลี ตาย 23 ศพ รวมทั้งมีระเบิด พลีชีพหลายคน (กลุ่มเจไอ)
- ปี 2007 เหตุการณ์โจมตีฐานทัพอากาศของกองทัพรัฐบาลในศรีลังกา ทำให้ทหารเสียชีวิต 3 นาย และมีผู้บาดเจ็บ 16 คน (กลุ่มแอลทีทีอี)
- ปี 2008 เหตุลอบวางระเบิดโรงแรมแมริออท ที่เมืองอิสลามาบัต ทำให้มีผู้เสียชีวิต ทั้งผู้หญิง เด็ก และชาวต่างชาติจำนวนมาก เสียชีวิตกว่า 60 ราย และบาดเจ็บราว 200 คน (กลุ่มอัลเคด้า)
- ปี 2009 เกิดเหตุระเบิดระเบิดที่โรงแรม เจ ดับบลิว แมริออท และโรงแรมริทซ์-คาร์ลตัน ในกรุงจาการ์ตา เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต 7 ศพ และบาดเจ็บ 53 คน (กลุ่มเจไอ)
- ปี 2011 เหตุระเบิดในมุมไบ ประเทศอินเดีย ทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 17 ราย และมีผู้บาดเจ็บนับร้อย

จากเหตุการณ์ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นพอที่จะสรุปถึงรูปแบบการก่อการร้ายหลังเกิดเหตุการณ์ 911 ได้ว่า ผู้ก่อการร้ายนิยมใช้ระเบิดในการโจมตี “เป้าหมายอ่อน” ที่เป็นพลเรือนที่มีขีดความสามารถในการป้องกันตนเองต่ำ มากขึ้น เนื่องจากง่ายต่อการทำลายและก่อให้เกิดความสูญเสียเป็นจำนวนมาก และก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตวิทยาต่อสังคมสูง เช่น สถานที่ท่องเที่ยว สถานบันเทิง โรงแรม สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา เป้าหมายทางเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก

สรุป

จากการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หลังจากเกิดเหตุการณ์ 911 ทำให้เกิดแนวความคิดถึงการเกิดขึ้นของการก่อการร้ายที่มีมาตั้งแต่อดีต ที่มนุษย์ยังคงต่อสู้กันด้วยดาบและหอก จนกระทั่งปัจจุบันมนุษย์ได้พัฒนาอาวุธที่ใช้ในการต่อสู้ที่มีความทันสมัย มีเทคโนโลยีสูง มีอำนาจการทำลายล้างที่รุนแรง เช่น อาวุธนิวเคลียร์ ขีปนาวุธที่สามารถยิงได้ในระยะไกลจากฐานปล่อยทั้งบนบก ในน้ำ และอากาศ ที่สำคัญขีปนาวุธดังกล่าว มีอำนาจในการทำลายล้างและมีความแม่นยำสูง เทคโนโลยีล่องหน เทคโนโลยีบริหารจัดการข้อมูลสนามรบตามเวลาจริง เป็นต้น สำหรับประเทศที่ครอบครองและพัฒนาอาวุธที่ทรงประสิทธิภาพเหล่านี้ โดยธรรมชาติแล้วก็จะประเทศมหาอำนาจที่มีความต้องการทรัพยากรจากประเทศที่อ่อนแอกว่า เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับประเทศตน และอาจหมายรวมถึงการเข้าครอบครองซึ่งดินแดน ประชากรและทรัพยากรของประเทศอื่น การกระทำดังกล่าวย่อมนำมาสู่ความไม่พอใจของกลุ่มคนในประเทศที่สูญเสียผลประโยชน์ การที่กลุ่มผู้สูญเสียผลประโยชน์จะต่อสู้กับประเทศมหาอำนาจเหล่านี้ย่อมเป็นสิ่งที่ยากยิ่ง เพราะมีความด้อยกว่าในทุกๆ ด้าน ดังนั้น การต่อสู้ด้วยการก่อการร้ายจึงเป็นแนวทางที่คุ้มค่า ประหยัด และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

รูปแบบของการก่อการร้ายได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงกันมาอย่างต่อเนื่อง ตลอดห้วงประวัติศาสตร์ของการต่อสู้ในลักษณะอสมมาตรของสงคราม ตั้งแต่การลอบสังหาร การวางยาพิษ การจับตัวประกัน การข่มขู่ ซึ่งทั้งหมดนั้นมุ่งก่อให้เกิดความหวาดกลัว และตื่นตระหนก ต่อกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็น สถานที่ราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่เหตุการณ์การก่อการร้ายที่ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกไปทั่วโลกก็คือ การก่อการร้าย ในวันที่ 11 กันยายน 2001 หรือเหตุการณ์ 911 ที่นิวยอร์ก และกรุงวอชิงตันดีซี กลุ่มก่อการร้ายได้ทำการยึดเครื่องบินโดยสาร จำนวน 4 ลำ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือโจมตีสถานที่สำคัญทางเศรษฐกิจ และการทหารในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งรูปแบบการโจมตีดังกล่าวนับว่าเป็นรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้น ในแวดวงนักวิชาการด้านการต่อต้านการก่อการร้าย เหตุการณ์ดังกล่าวได้ทำลายชีวิตพลเรือนเป็นจำนวนมากก่อให้เกิดความตระหนกและมีผลทางจิตวิทยาเป็นอันมาก ความเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่เกิดขึ้นนั้นมีประเด็นที่สำคัญ คือ การมุ่งโจมตีต่อพลเรือนซึ่งเป็นเป้าหมายอ่อนที่มีขีดความสามารถใน

การป้องกันตนเองต่ำ การปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้ายที่มีการจัดองค์กรอย่างซับซ้อน มีการจัดตั้งกลุ่มแบบลับ และมีเครือข่ายเป็นจำนวนมากในลักษณะของเซลล์ปฏิบัติการ ซึ่งยากต่อการติดตามจับกุมเนื่องจากแต่ละเซลล์อยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาที่สั้น และมี การสื่อสารแบบทางเดียว ทำให้ไม่รู้จักกัน สิ่งที่น่าสนใจคือ การสั่งการเพื่อปฏิบัติการก่อ การร้าย และการฝึกฝนทำเทคนิคลับได้รับการถ่ายทอดอย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว นอกจากนี้มีการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มก่อการร้ายต่างๆ ทั่วโลก ทั้งด้านการสนับสนุนทาง การเงิน การสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญ โดยอาศัยอุดมการณ์ทางศาสนาและวัฒนธรรมเป็นตัว ขับเคลื่อน ซึ่งมีจุดที่น่าสังเกตว่าลักษณะการก่อการร้ายดังกล่าว ได้เริ่มเข้าสู่ยุคเปลี่ยนผ่าน ตั้งแต่ปี 1990 เป็นต้นมา ที่เริ่มมีการโจมตีพลเรือนอย่างกว้างขวาง และจำนวนผู้บาดเจ็บ และเสียชีวิตต่อครั้งได้เพิ่มขึ้นจากช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ การขยายตัวของกลุ่มผู้ก่อการร้ายที่มีอุดมการณ์ทางศาสนาเป็นแรงจูงใจนั้น มีผลต่อการ ขยายตัวของระดับความเสียหายที่เกิดขึ้น และกลุ่มก่อการร้ายนิยมใช้การโจมตีด้วยระเบิด ที่มีอำนาจการทำลายล้างสูง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่ากลุ่มก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้มี ส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การก่อการร้ายในกรณี 911 โดยกล่าวได้ว่ารูปแบบการก่อการ ร้ายในภูมิภาคนี้ ได้เริ่มเข้าสู่ยุคเปลี่ยนผ่านตั้งแต่ปี 1990 และชัดเจนมากยิ่งขึ้นในห้วงปี 2000 เป็นต้นมาพร้อมๆ กับการเคลื่อนไหวของกลุ่มอัลเคด้า และการเกิดขึ้นเป็นจำนวน มากของกลุ่มก่อการร้ายอิสลามแบบจารีตนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อกำเนิดของกลุ่ม JI ที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มก่อการร้ายระดับโลกและกลุ่มก่อการ ร้ายระดับภูมิภาค และหลังจากเหตุการณ์ 911 การก่อการร้ายที่เกาะบาห์ลีและโรงแรม JW Marriott สามารถกล่าวได้ว่ารูปแบบการก่อการร้ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ งานวิจัยฉบับนี้ นอกจากที่จะมุ่งศึกษาถึงความ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าว ซึ่งเป็นการเตรียมพร้อมให้เท่าทันต่อรูปแบบการก่อการร้าย ในภูมิภาค เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเทคนิคของหน่วยต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งจะเป็น การพัฒนาในการต่อต้านและตอบโต้กันไปอย่างไม่รู้จบสิ้น แต่สิ่งที่สำคัญอยู่ที่การเข้าใจ และเข้าถึงซึ่งสาเหตุของปัญหา และทำการพัฒนาและแก้ไขในรากเหง้าของปัญหาการก่อ

การร้ายที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอย่างแท้จริง ดังที่กล่าวมาในตอนต้นของบทสรุป ถึงประวัติศาสตร์การต่อสู้อันยาวนานระหว่างผู้ที่มีความเข้มแข็งกว่าและผู้ที่ย่อนแอกว่า ที่เสียผลประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ในประเทศไทยซึ่งปัจจุบันมีปัญหาคารก่อการร้ายเกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความเข้าใจในเรื่องรูปแบบใหม่ของการก่อการร้าย จะเป็นประโยชน์ในการต่อสู้ให้ได้มาซึ่งความสงบสุขในพื้นที่โดยไม่ตกเข้าไปสู่กับดักที่กลุ่มก่อการร้ายได้วางไว้อย่างเป็นขั้นตอน